

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

Факультет фінансів

Кафедра фінансів

галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
спеціалізація Фінанси і кредит

Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

Форма навчання: *заочна*

МАГІСТЕРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА

за темою **«Фінансування комунального господарства та його розвиток в
Україні»**

у складі комплексної теми **«Видатки бюджету та їх оптимізація»**

студента Дробот Тетяни Володимирівни _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Науковий керівник: д.е.н., проф.
(науковий ступінь, учене звання)

_____ Буряченко А.Є.
(підпис) (прізвище, ініціали)

**Магістерська дипломна робота допущена до захисту в
Екзаменаційній комісії з атестації здобувачів вищої освіти**

Завідувач кафедри д.е.н., професор

_____ В. федосов.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСУВАННЯ КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	6
1.1. Економічний зміст фінансування та принципи його організації у комунальній сфері.....	6
1.2. Інформаційне забезпечення дослідження фінансування комунального господарства.....	17
1.3. Критична оцінка наукових публікацій з проблематики фінансування комунального господарства на місцевому рівні.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСУВАННЯ КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА М. КИЄВА	29
2.1. Комунальна власність як основа забезпечення соціально-економічного розвитку міста.....	29
2.2. Аналіз динаміки показників надходжень та видатків комунального господарства м. Києва.....	45
2.3. Аналіз цільових програм розвитку комунального господарства.....	59
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА М. КИЄВА	77
3.1. Проблеми та шляхи удосконалення фінансування комунального господарства м. Києва.....	77
3.2. Міжнародний досвід фінансування комунального господарства.....	97
ВИСНОВКИ	102
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	107

ВСТУП

Актуальність теми. Особливе місце серед галузей, що складають господарюючі комплекси територій, займає комунальне господарство. У нових соціально-економічних умовах воно не може залишатися незмінним. Під час реформування економіки та урізноманітнення форм власності держава втрачає монополію на надання комунальних послуг. Одночасно зменшується обсяг контрольованих державою засобів виробництва, що зменшує фінансові можливості держави.

Перехід усіх регіонів і міст України до сучасних умов господарювання з урахуванням стратегії розвитку держави вимагає прискореного реформування комунального господарства як соціальної складової господарського комплексу, що задовольняє першочергові життєві потреби населення, забезпечує підприємства й організації необхідними комунальними послугами та впливає на розвиток економічних взаємовідносин між суб'єктами господарювання.

Дослідження проблем підвищення ефективності функціонування комунального господарства знайшли своє відображення в роботах вітчизняних учених-економістів О. В. Базарної, Б.Б. Беззубко, А.Є. Буряченка, Д.М. Жукова, Т.М. Качали, А.А. Лукьянченка, В.О. Онищенко, Г.І. Онищука, В.П. Полуянова, Н. Чечетової та інших. Разом із тим, незважаючи на всебічний ґрунтовний аналіз проблем комунального господарства, вищенаведені дослідження потребують подальшого поглиблення та доопрацювання з урахуванням сучасних умов господарювання.

В Україні дотепер не здійснювалося ґрунтовних досліджень щодо фінансування комунального господарства, необхідність якого обумовлюється як проблемами, що існують у сфері комунального господарства, які потребують теоретичного обґрунтування, так і недосконалістю бюджетного фінансування зазначених відносин. Необхідність дослідження фінансування комунального господарства м. Києва в сучасних умовах господарювання зумовило актуальність вибраної теми дипломної, її мету та задачі.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є комплексне вивчення фінансування комунального господарства в сучасний період розвитку м. Києва, а також поглиблення теорії фінансів, визначення відносин, що виникають в процесі фінансування комунального господарства. Поставлена мета досягається завдяки вирішенню таких завдань:

- визначити поняття “комунальне господарство”, види комунального господарства, його місце в системі фінансово механізму держави;
- сформулювати принципи державних і місцевих видатків у цілому і видатків на утримання комунального господарства зокрема;
- з’ясувати особливості фінансових відносин у сфері комунального господарства;
- проаналізувати основні джерела фінансування комунального господарства м. Києва, а також визначити місце позабюджетних коштів у фінансуванні комунального господарства;
- вивчити та узагальнити зарубіжний досвід фінансування комунального господарства;
- розглянути питання інформаційного забезпечення дослідження питання фінансування комунального господарства
- здійснити огляд наукових публікацій з тематики фінансування комунального господарства

Об’єкт дослідження – фінансові відносини, що виникають у сфері комунального господарства, які мають публічно-правову природу та пов’язані з рухом бюджетних та позабюджетних коштів.

Предмет дослідження – процес фінансування комунального господарства м. Києва.

Методи дослідження обрано з урахуванням поставленої мети та завдань дослідження. В основу дипломного дослідження покладено загальнонаукові та спеціальні методи, що забезпечують об’єктивний аналіз досліджуваного предмета.

Також використовувався статистичний та аналітичний метод, метод гіпотез та

порівнянь.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 115 сторінок. Обсяг основного тексту – 96 сторінок, список використаних джерел – 85 найменувань

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України : Офіційне видання / Україна. Верховна Рада – К. : Парламентське вид-во, 2010. – 1778 с.
2. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.99 № 586-XIV // www.zakon.rada.gov.ua.
3. Програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки та на період до 2014 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2004 року № 139 // Комп'ютерно-правова система “Ліга Закон”.7: www.liga.kiev.ua.
4. Бюджетна система : підручник/ на наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. - К.: центр учбової літератури; Тернопіль : економ. думка. 2012-871с.
5. Про положення про державний комітет України з питань житлово-комунального господарства : указ Президента України від 19 серп. 2002 р. № 723/2002 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/723/2002>
6. Про міністерство будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства : указ Президента України від 1 черв. 2005 р. № 898/2005 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898/2005>
7. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : указ Президента України від 10 груд. 2010 р. № 1085/2010 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>
8. Буряченко А.Є. Використання іноземного досвіду фінансування місцевої інфраструктури // А.Є. Буряченко / Вчені записки : зб. наук. пр. / Відп. ред. А.Ф. Павленко. – К.: КНЕУ, 2012. № 14. Ч. 1. – С. 218-224.
9. Качала, Т. М. Комунальне господарство в системі міського комплексу [Текст] / Т. М. Качала ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – К. : Наукова думка, 2014. – 416 с.

10. Реформування житлово-комунального господарства: теорія, практика, перспективи [Текст] : моногр. / О. М. Тищенко, М. О. Кизим, Т. П. Юр'єва [та ін.]. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2013. – 398 с.
11. Скорик, А. П. Розвиток сфери житлово-комунального господарства України [Текст] : моногр. / А. П. Скорик. – Одеса : Одеський національний політехнічний університет, 2006. – 72 с.
12. Україна комунальна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://statistic.jkg-portal.com.ua/ua/statistic/statistichnij-bjuleten-zhkg-2012/>.
13. Стан міського житлово-комунального господарства в Україні та перспективи його реформування [Електронний ресурс]. – Центр соціальних технологій «Соціополіс», Режим доступу: <http://www.sociopolis.com.ua/Research/Message/?id=361&type=.21.09.2013>.
14. Гринюк Р.Ф. Правовий статус комунального підприємства в Україні: Дис...канд. юр. наук: 12.00.04 / НАН України; Інститут економіко-правових досліджень. – Донецьк, 2013.
15. Шеремет Л.Д., Р.С. Ковальчук Механізм фінансування комунального господарства. – К.: Альма-матер, 2013.
16. Глух М.В. Економіко-правовий механізм фінансування комунального господарства // Науковий вісник Національної академії державної податкової служби України. – 2009. – № 4 (22). – С. 169–174.
17. Глух М.В. Зарубіжний досвід державного управління в системі житлово-комунального господарства // Науковий вісник Національної академії державної податкової служби України. – 2012. – № 4 (31). – 200–207.
18. Глух М.В. Фінансова діяльність органів місцевого самоврядування у комунальній сфері // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України. – 2013. – № 1–2 (33–34). – С. 178–183.
19. Бутін Є.П. Управління розвитком ринку житлово-комунальних послуг з урахуванням закордонного досвіду // Економічні інновації. - 2014. - № 38. - С. 35-39.
20. Досвід реформування житлово-комунального господарства в країнах ЄС // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 4. – С. 376-378.

21. Онищук Г.І. Світовий досвід ефективності реформування у сфері міського господарства // Економіка промисловості. – 2014. – №2 (24). – С. 8 – 13.

22. Буряченко А.Є. Моніторинг виконання місцевих бюджетних програм // А.Є. Буряченко / Науковий вісник національного університету державної податкової служби (економіка, право) : – Ірпінь, 2011. - №1 (52). – С.105-113.

23. Лукьянченко А.А. Градообслуживающая коммунальная сфера: теория и практика обеспечения устойчивого развития: (Монография) / Национальная академия наук Украины. Ин-т экономико-правовых исследований. – Донецк: ОО «Юго-Восток, Лтд», 2007. – 209 с.

24. Полуянов В.П. Теория и практика реформирования предприятий в коммунальном хозяйстве (методологический аспект). – Донецк: ИЭП НАН Украины, 2011. – 244 с.

25. Онищенко В.О., Бенюк Г.А. Роль кредитно-банківської системи у формуванні інвестиційного клімату України // Регіональні перспективи: Наук.-практ. журн. –Кременчук, 2003. – Вип. 7 – 8 (32 – 33). – С. 114 – 117.

26. Висоцька Г. В. Особливості та напрямки удосконалення організаційних структур управління житлово-комунального господарства регіону / Г. В. Висоцька, З. В. Гончарова // Коммунальное хозяйство городов: Науч.-техн. сб. Вып.70. – К.: Техніка, 2006. – С.176-179.

27. Васильєва О. І. Пріоритети розвитку житлово-комунального господарства в соціально-економічній політиці держави / О. І. Васильєва [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/Nrzd/2011_1/3.pdf

28. Галазюк Н.М. Сучасний стан та проблеми розвитку природних монополістичних структур у вітчизняній економіці / Н.М. Галазюк, С.С. Іваночко, А.А. Кіпершайн // Вісн. Львівської комерційної академії: Збірник наукових праць. Серія економічна. – 2012. – Вип. 33. – С. 167–171.

29. Клевцевич Н.А. Партнерство бізнесу та держави як новий інструмент державної інвестиційної політики у сфері ЖКГ / Н.А. Клевцевич // Вісн. соціально-

економічних досліджень. Збірник наукових праць Одеського державного економічного університету. – 2003. – №30. – С. 173–178.

30. Результати контролю у сфері житлово-комунального господарства. Аналітичний звіт [Електронний ресурс] / Державна фінансова інспекція України. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/85111>

31. Житлово-комунальна катастрофа [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://tyzhden.ua/Society/93917>

32. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення розрахунків за енергоносії : Закон України від 10 квіт. 2014 р. № 1198-VII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1198-18>

33. ЖКГ не відчуло «Майдану» [Електронний ресурс] / Україна комунальна – Режим доступу : <http://jkg-portal.com.ua/ua/publication/one/zhkg- pslja-majdanu- pvroku-bez-reform-38806>

34. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к-96-вр>

35. Тертиця О.О. Напрямок реформування сфери ЖКГ : зарубіжний досвід та вітчизняна практика / О.О. Тертиця // Бізнес – навігатор: наук.-вироб. журн. – 2013. – № 2(19). – С. 110–114.

36. Коваль Н.В. Проблеми функціонування житлово-комунального комплексу та його вплив на соціально-економічний розвиток України / Н.В. Коваль // Регіональна економіка. – 2009. – № 4. – С. 197–203.

37. Монастирський Г.Л. Муніципальний сектор економіки: ресурсний потенціал та функціональне навантаження / Г.Л. Монастирський // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2009. – № 2. – С. 220–230. Богуш Л. В. Житлово-комунальне господарство України: напрями та проблеми реформування і розвитку / Л. В.Богуш // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка», 2013. – № 12 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2649>

38. Забаштанський М.М. Математичні моделі фінансового забезпечення суб'єктів господарювання комунальної сфери / М.М. Забаштанський // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Збірник. – Чернігів: ЧДТУ, 2010. – №43. – С.29-34.

39. Шапочка М. К. Управлінські аспекти реформування житлово-комунального господарства / М. К. Шапочка, Т. В. Несторенко // Вісник СУМДУ. Серія Економіка. – 2009. – № 1. – С. 99-103.

40. Вдосконалення державного регулювання ринку комунальних послуг в Україні / Київ : Інститут економічних досліджень та Політичних консультацій – 2005. – 92 с.

41. Буряченко А.Є. Фінансові можливості розвитку місцевого господарства// А.Є. Буряченко / Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. – Спец. вип. Економіка підприємства: теорія і практика : у 2 ч. – К.: КНЕУ, 2010. – С. 230-238.

42. Про Стратегію сталого розвитку Україна-2020 : указ Президента України від 12 січ. 2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

43. Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» у 2015 році : розпорядження Кабінету Міністрів України від 04 берез. 2015 р. № 213-р [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-p>

44. Чубукова О.Ю. Підходи до формування державного сектору національної економіки / О.Ю. Чубукова //Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2010. – № 1(9). – С. 49–53.

45. Яковлев О.К. Державний сектор економіки як феномен сучасних ринкових відносин // Вісн. соціально-економічних досліджень: Зб. наук. праць Одеського державного економічного університету. – 2010. – № 39. – С. 312–315.

46. Августин Р.Р. Теоретико-методологічні основи діяльності природних монополістичних структур / Р.Р. Августин, О.Б. Саприка, Н.М. Галазюк // Вісн.

Львівської комерційної академії: Зб. наук. праць. Серія економічна. – 2010. – Вип. 33. – С. 180–184.

47. Механізми розвитку житлово-комунального господарства : системи управління, підготовки кадрів : [монографія] / В.М. Данилишин, М.А. Хвесик, М.Х. Корнецький [та ін.]. – Київ : 2008. – 351 с.

48. Выступление на расширенном заседании коллегии министерства регионального развития Российской Федерации, прошедшего в середине мая 2014 года в Москве // Муниципальная власть : рос. журн. мест. самоуправления. стенограмма В.Басаргин. стенограмма, 2014. – № 2. – С. 8-12, 118.

49. Макарычев В. Проблема непригодного жилья: пути решения и источники финансирования / В. Макарычев // Проблемы теории и практики управления : междунар. журн. – 2014. – № 3. – С. 32-38.

50. Шинкаренко П. Реформа жилищно-коммунального хозяйства: поиск эффективных решений / П. Шинкаренко // Проблемы теории и практики управления : междунар. журн. – 2014. – № 3. – С. 32-38.
http://urbaneconomics.ru/projects/?mat_id=138

51. Лукин А. А. Казахстан. О реформе в жилищно-коммунальном хозяйстве / А. А. Лукин. – Режим доступа : http://www.urbaneconomics.ru/texts.php?folder_id=93&mat_id=40&page_id=790&from=search

52. О правилах разработки и реализации государственных программ в Республике Казахстан : Постановление правительства Республики Казахстан от 2 июля 2014 г. № 1099.

53. Рідош Є. Реформа відносин у ЖКГ: орієнтуємось насусідів / Є. Рідош. – Режим доступу : <http://jkg-portal.com.ua/ua/analiticnews/analitikarizne/11591-reforma-vdnosin-u-zhkg-orntumosya-na-susdv>

54. Олійник Результати контролю у сфері житлово-комунального господарства. Аналітичний звіт [Електронний ресурс] / Державна фінансова інспекція України. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/85111>

55. Житлово-комунальна катастрофа [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://tyzhden.ua/Society/93917>

56. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення розрахунків за енергоносії : Закон України від 10 квіт. 2014 р. № 1198-VII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1198-18>

57. ЖКГ не відчуло «Майдану» [Електронний ресурс] / Україна комунальна – Режим доступу : <http://jkg-portal.com.ua/ua/publication/one/zhkg- pslja-majdanu- pvroku-bez-reform-38806>

58. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к-96-вр>

59. Господарський кодекс : Закон України від 16 січ. 2003 р. № № 436-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

60. Податковий кодекс : Закон України від 2 грудн. 2010 р. № № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

61. Про затвердження Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 трав. 2009 р. № 529 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=529-2009-%EF>

62. Н. І. Досвід прибалтійських країн у проведенні комунальної реформи/ Н. І. Олійник // Вісн. НАДУ. – 2009. –№ 2. – С. 95-104.

63. Генцлер И. О. О некоторых вопросах управления многоквартирными домами.

64. Международный опыт/ И. Генцлер, Т. Лыкова. – Режим доступа : http://urbaneconomics.ru/publications/?mat_id=439

65. Середа В. Черкаси хочуть переймати досвід Угорщини / В. Середа. – Режим доступу :

http://www.golosua.com/ua/main/article/ekonomika/20110913_cherkassyi-hotyat-perenimat-opuyit-vengriipo-ochistke-stochnyih-vod

66. Фомина О. “Чисто немецкий подход” / О. Фомина // ТЭК: Топливо-энергетический комплекс. – 2–8. – Сент. – № 9 (17).

67. Матеріали 9-ї міжнародної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу, аспірантів та науковців Державної академії житлово-комунального господарства. 14-15 квітня 2014 р. “Актуальні проблеми реформування і розвитку житлово-комунального господарства України та основні шляхи їх вирішення”. – Режим доступу : <http://dajkg.com.ua/docs/konf-vyklad-04.2014-part1.pdf>

68. Запорожко Л.Н. Формирование, распределение прибыли коммунальных предприятий и резервы ее роста: Автореф. дисс... канд. экон. наук. – Л., 1978

69. Марголина Н.Л. Финансы жилищно-коммунального хозяйства: Учебное пособие. – ЛФЭИ, 2014.

70. Махонь Е.И. Финансы коммунального хозяйства и их развитие в современных условиях (на примере Санкт-Петербурга): Автореф. дисс... канд. экон. наук. – СПб.: СПбУЭФ, 2014.

71. Морозов О.А. Финансовые аспекты деятельности предприятий системы жизнеобеспечения города: Дис... канд. экон. наук: 08.00.10 / С.-Петербург. гос. ун-т экономики и финансов. – СПб., 2012

72. Сабанти Б.М. Теория финансов: Учебное пособие. – М.: Менеджер, 1998.

73. Фінансове право: Підручник / Алісов Є.О., Воронова Л.К., Кадькаленко С.Т. та ін.; Керівник авт. колективу і відп. ред. Л.К. Воронова. – Х.: Фірма “Консум”, 2009.

74. Чернышев Л.Н. Ценовая и тарифная политика в жилищно-коммунальном хозяйстве. – М.: Книжный мир, 2013.

75. Черпак М.Г. Фінансування комунального господарства. – К.: Наука-Книга, 2012.

76. Шейнин Л.Б. О финансировании жилищно-коммунального хозяйства // Финансы СССР. – 1985. – № 5.
77. Димченко О. В. Житлово-комунальне господарство монографія / О. В. Димченко ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. ХНАМГ, 2009. – 356 с.
78. Фурман Р. С. Житлово-комунальне господарство: закордонний і вітчизняний досвід його реформування та розвитку / Р. С. Фурман. – Режим доступу : <http://intkonf.org/furman-rs-zhitlovokomunalne-gospodarstvo-zakordonniy-i-vitchiznyaniy-dosvid-yogo-reformuvannya-ta-rozvitku/>
79. Про Концепцію розвитку житлово-комунального господарства в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лют. 1995 р. № 150 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/150-95-п>
80. Ружинська Н. О. Аналіз економічних проблем управління у сфері житлово-комунального господарства / Україна в євроінтеграційних процесах : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції Україна в євроінтеграційних процесах / за ред. Н. П. Резнік. – Київ : КиМУ, 2014. – С. 219-221.
81. Господарський кодекс : Закон України від 16 січ. 2003 р. № № 436-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
82. Податковий кодекс : Закон України від 2 грудн. 2010 р. № № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
83. Про затвердження Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 трав. 2009 р. № 529 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=529-2009-%EF>
84. Діяльність у сфері житлово-комунального господарства : ОСББ, ЖБК, ЖЕКи // Баланс 2011. – № 69 (1107).
85. Соколовська О. М. Зміст та особливості поняття житлово-комунального господарства. – 2009. – № 10 (166). – С. 175–179.